

EU-ov PROJEKT MoST

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Zaštita neretvanskoga područja od štetnoga djelovanja morske vode

Izloženost obale Jadrana djelovanju mora te sve izraženiji ekstremni klimatološki i hidrološki uvjeti, koji sa sobom nose i problem prodora mora u obalne vodonosnike, ozbiljna su prijetnja poljoprivrednoj proizvodnji i okolišu

U dolini Neretve provodi se EU-ov projekt MoST

Prodor morske vode ima negativne ekološke posljedice i na dolinu Neretve, područje koje je prepoznato kao jedno od triju područja s najizraženijim utjecajem morske soli na zaslanjenost tala u Hrvatskoj. Tim problemom posebno je pogođena poljoprivreda neretvanskoga kraja gdje dugoročna izloženost obradivih površina utjecaju slane vode može dovesti do neuporabljivosti tla, što bi imalo nesagledive posljedice za područje gdje je poljoprivreda osnova ekonomskoga razvoja.

Stručnjaci Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu, *Hrvatskih voda* i Regionalne agencije DUNEa u sklopu projekta MoST provode istraživanja u dolini Neretve kako bi predložili odgovarajuća rješenja za smanjenje utjecaja morske vode te tako zaštitili poljoprivrednu proizvodnju i okoliš toga područja. U projektu sudjeluju i partneri iz Italije: Nacionalno vijeće za istraživanja, Upravno tijelo za sanaciju zemljišta – Adige Euganeo, Regija Veneto te Odjel za građevinarstvo, okoliš i arhitekturu pri Sveučilištu u Padovi, koji je ujedno nositelj projekta. EU-ov projekt vrijedan približno dva i pol milijuna eura ugovoren je u sklopu programa Interreg Italy-Croatia 2014-2020 uz stopu sufinanciranja bespovratnih sredstava od 85 posto. Počeo se provoditi 1. rujna 2019., a završetak svih aktivnosti na projektu planiran je do 30. lipnja 2022.

Projekt MoST, u sklopu kojega se izvode mjerenja, obuhvaća niz terenskih, laboratorijskih i modelskih ispitivanja te se provodi u dvije faze. U prvoj se fazi definiraju geološka struktura vodonosnika i hidrogeološki uvjeti na temelju analize dostupne dokumentacije i terenskih istražnih radova na trima lokacijama, i to u Vidricama, Jasenskoj i Ušću, dok će u drugoj fazi biti provedena modelska ispitivanja u laboratoriju i na računalu, čime će se definirati mjere za zaštitu od negativnoga djelovanja morske vode u obalnim vodonosnicima i njihova učinkovitost. Jedan od projektnih ciljeva odnosi se na razvijanje kontinuirane prekogranične

suradnje institucija u području klimatskih promjena, zbog čega u projektu sudjeluju i projektni partneri iz Italije.

Regionalna agencija DUNEa organizirala je 14. i 15. lipnja 2021. partnerski sastanak u sklopu toga projekta. Prvoga dana bili su organizirani Infodan u hotelu *Narenta* u Metkoviću i obilazak pilot-područja u kojem su osim projektnih partnera iz Italije i Hrvatski sudjelovali predstavnici Dubrovačko-neretvanske županije, gradova i općina, javnih ustanova, škola i tvrtki koji su blisko povezani s aktivnostima projekta. Sve prisutne su u ime Dubrovačko-neretvanske županije pozdravili pročelnik Upravnog odjela za zaštitu okoliša, imovinskopravnih i komunalnih poslova Miho Baće te zamjenik ravnateljice Regionalne agencije DUNEa Bruno Bebić. Istaknuli su to kako je projekt vrlo važan za budućnost doline Neretve jer će projektni rezultati predstavljati važan korak u poboljšanju kvalitete

Prodor morske vode ima negativne ekološke posljedice na dolinu Neretve, FOTO: Plautilla

Sudionici EU projekta MoST tijekom obilaska pilot-područja

podzemnih voda i rješavanju problema zasljenosti poljoprivrednih tala u dolini Neretve.

Projektna voditeljica za program INTERREG Hrvatska – Italija Dijana Gracin Petrović predstavila je program te istaknula buduće ciljeve i prioritete. Predstavnic Regionalne agencije DUNEa i voditeljica *Europe Direct* centra Dubrovačko-neretvanske županije Antonija Odak prikazala je aktivnosti Centra te Europski zeleni plan unutar kojega Europska unija nastoji postići klimatsku neutralnost do 2050. te stvoriti moderno, resursno

učinkovito i konkurentno gospodarstvo. U ime vodećega partnera projekta, Sveučilišta u Padovi, okupljenima se obratio prof. Paolo Salandin, koji je ukratko opisao sadržaj i ciljeve projekta MoST, nakon čega su predstavnici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu (FGAG) i Sveučilišta u Padovi prikazali rezultate dosadašnjih istraživanja s pilot-područja u geološkome, hidrogeološkome i poljoprivrednome kontekstu. Nakon Infodana projektni partneri i ostali dionici krenuli su u obilazak pilot-područja te su posjetili crpnu

stanicu Modrič, ustave na Maloj Neretvi, nasip Diga, meteorološku postaju Jasenska, podsustav Vidrice uz vodstvo doc. dr. sc. Veljka Srzića (FGAG) i Joška Ercega (*Hrvatske vode*). Drugoga dana bio je organiziran projektni sastanak u Metkoviću, gdje se raspravljalo o provedenim aktivnostima i budućim radnjama usmjerenima prema ostvarenju ciljeva projekta. Nakon gotovo dvije godine detaljnoga istraživanja pilot-područja, koje je obuhvatilo analizu dostupne studijske dokumentacije i istražne terenske radove s ciljem definiranja hidrogeoloških uvjeta vodonosnika, projekt je trenutačno u fazi modelskih ispitivanja u laboratoriju i na računalu. Na temelju opsežnih i detaljnih istraživanja analizirat će se rezultati te obraditi mjere za ublažavanje prodora slane vode za područje doline Neretve. Mjere, koje podrazumijevaju manje i više invazivne građevinske, infrastrukturne i upravljačke mjere koje dovode do smanjenja toga negativnog učinka, te analiza pozitivnih i negativnih svojstava svake obrađene mjere bit će dijelom Plana prilagodbe od štetnog djelovanja morske vode za područje doline Neretve.

IZVORI

- <https://www.italy-croatia.eu/web/most>
- <https://www.dunea.hr>